



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 138/04-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. apríla 2004 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. V. B., bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. B. B., B., vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 121/92, za účasti Okresného súdu Bratislava I, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. V. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. februára 2004 doručená sťažnosť MUDr. V. B., bytom K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 121/92.

Vo svojej sťažnosti sťažovateľ podrobne opísal priebeh konania na okresnom súde začatého na základe jeho návrhu z 23. marca 1992. Poukázal na opakované prietahy v označenom konaní a uviedol, že medzi jednotlivými pojednávaniami sa bežne vyskytli ročné, ale aj dvoj a trojročné intervaly, počas ktorých sa vo veci vôbec nekonalo.

Po sťažnostiach na prietahy v konaní, ktoré zaslal predsedovi okresného súdu, ako aj ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky, vyniesol napokon okresný súd 23. septembra 2003 v jeho právnej veci rozsudok, ktorý nadobudol právoplatnosť 5. januára 2004 a 8. januára 2004 sa stal vykonateľným. Napadnuté konanie trvalo celkom dvanásť rokov.

Sťažovateľ okrem vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy požaduje, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 120 000 Sk a úhradu trov konania.

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd. Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach, ako aj ich zákonom predpísané náležitosti sú upravené v zákone Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom nesplnenie niektorej z nich má za následok odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona.

Zo sťažnosti, ako aj zo zistenia ústavného súdu na okresnom súde zo 6. apríla 2004 vyplýva, že konanie, v ktorom sťažovateľ napádal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bolo právoplatne skončené 5. januára 2004, keď nadobudol právoplatnosť rozsudok okresného súdu sp. zn. 9 C 121/92 z 23. septembra 2003.

V nadväznosti na to ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní konštatoval, že v čase, keď mu bola doručená sťažnosť, t. j. 18. februára 2004, už bol odstránený stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádzal pred skončením príslušného súdneho konania, a k porušovaniu označeného základného práva už nedochádzalo.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (m. m. I. ÚS 89/02, I. ÚS 47/03, IV. ÚS 59/03, IV. ÚS 205/03). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane zdôraznil, že čl. 48 ods. 2 ústavy v relevantnej časti ustanovuje imperatív, ktorý platí pre všetky súdne konania a ktorý, čo sa týka oblasti občianskeho súdneho konania, vyjadruje predovšetkým záujem na tom, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu, pretože jeho predlžovanie sa môže v konečnom dôsledku prejaviť ako odmietnutie výkonu spravodlivosti (napr. PL. ÚS 25/01).

Podľa svojej ustálenej judikatúry (m. m. II. ÚS 32/00, III. ÚS 116/01, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 61/03, III. ÚS 109/03) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, keď v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom) ešte trvalo. Preto ak pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd zistí, že konanie, v ktorom sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bolo právoplatne skončené ešte pred podaním jeho sťažnosti ústavnému súdu, a teda k porušovaniu označeného základného práva už nedochádza, sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vychádza pritom z účelu práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ktorým, ako už bolo uvedené, je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza fyzická osoba alebo právnická osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci, ktorý (účel) sa dosiahne právoplatným rozhodnutím.

Ústavný súd opakovane judikoval, že jedným zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou fyzická osoba alebo právnická osoba namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 61/03).

Vzhľadom na to, že sťažovateľ sa domáha aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia, ústavný súd poznamenáva, že jeho fakultatívna právomoc priznať v prípade, že vyhovie sťažnosti, tomu, koho práva boli porušené, aj peňažnú satisfakciu podľa čl. 127 ods. 3 ústavy, v žiadnom rozsahu a nijakým spôsobom nemodifikuje účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje v konaní o namietanom porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. V nadväznosti na to je tiež potrebné zdôrazniť, že nárok na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nemožno ponímať ako nejaký samostatný nárok na prípadné odškodnenie za zistené prietahy v konaní príslušného štátneho orgánu, keďže tento nárok má len akcesorickú povahu. Ústavný súd už v spojitosti s tým vyslovil, že „satisfakčný potenciál“ rozhodnutia ústavného súdu nie je autonómnym prvkom ním poskytovanej ochrany ani akýmsi paralelným titulom pre domáhanie sa tejto ochrany. Takýmto titulom je len výlučne potreba chrániť konkrétne základné právo sťažovateľa a prostredníctvom tohto práva aj princíp právnej istoty. Inými slovami, meritórne konanie o námietke porušenia práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je účelné a v zásade prípustné v prípade, že takýmto konaním by ústavný súd bol spôsobilý odstrániť stav právnej neistoty vyvolaný zbytočnými prietahmi. V prípade, že sťažovateľovi už bolo

doručené právoplatné rozhodnutie daného štátneho orgánu, takáto možnosť zo zrejmých dôvodov neexistuje (I. ÚS 235/03).

Keďže uvedené skutočnosti s poukazom na zmysel a účel ustanovenia § 48 ods. 2 ústavy vylučovali ďalšie konanie ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa, ústavný súd ju už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá, ústavný súd už o jeho žiadosti o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nerozhodol, pretože jeho poskytnutie je podľa čl. 127 ods. 3 ústavy viazané na vyhovenie sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2004